

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1833. 22. Septbr.

38ta lappa.

Zauna sinna.

No Kreewu semmes. Gan drihs neweens pats pagasts nebuhs, mihti draugi, kur nedfird par gruhtu laiku fuhdseht! Gan teefa, retti weens fainneeks buhs, kas, Deewam no wiffas firds pateikdams, warrehtu fazzih: es wiffu sawu feenu rohkâ esmu dabbujis, man rudsi us tihrumu nebija isdihgusch, meescheem un ausahm arri nekas nê lait, kartuppeli neirr fapuiſchi, puppas un sirni labbi isdewahs, rudsus dabbuju labbi seht, un krussa mannim nekahdu fshadi nedarrija! Zurpretti tas beesi teef dsirdehts, ka leetus dauds ko irr famaitajis; un teefa arri, ka daschs gohdigs fainneeks, wiffuwairak tahds, kas pee uppehm dshwo, zaur wiinu irr pohstâ gahjis. Kad nu us to arri ne dohmah newarr, ka kristigi zilweki prett Deewu warrehtu furneht, kas mums tahdas behdas irr uslizzis nest, tad tomehr jums, kam, warr buht, gruhti buhs, zaur seemu un pawassarau few paschus, sawu faimi un sawus lohpinus zaurwilt, — jums par apdohmaschanu teef stahstihst, kâ taggad Kreewu-semme isfkattahs. — Kad mums pawassarâ un wassarâ beesi leetus lihje un pehrkons ruhze, tad wiini tur ne weenu paschu pilleni nedabbuja redseht; un jebfchu gan eefahkumâ rudsi smuffi usauge, tomehr zaur to warrenu faufu laiku pawiffam flikti isdewe; no wassarajeem gan drihs nefo nedabbuja redseht, kartuppeli masini un fihki palikkusch, seens ihs un zeets, ka lohpi to kreetni neehd, un tã eefsch wiffahm leetahm. Pa pulkeem tee nabbagi semneeki taggad jau us muifchu nahf, luhgdami, lai leelkungi pahr winneem apschelotohs un maisi dohdoh. — Sakkeet, draugi, kam Deews gruhtaki laiki uslikke, jums woi winneem? A.

Dhtra grahmata, Andreewam rakstita.

Nu tad, tu gribbi, lai es tewim wiff papreefchu tohs stahstus no tahs nohmas-naudas istahstu. — Darrifchu, ko gribbi, zil pats mahfu.

Bet, Andrew, tu, darri, pee scheem stahsteem eefahkdams, it kâ tee, kas tahs kahsas Kahnâ eefsch Galilejas dewe, un wiff papreefchu plahnaku wiinu preefschâ zehle. — Tee wariseeri tẽ gan leelâ kaunâ palikke; bet kas nu tur par leelu preeku? — Ihsteni zilwekam waijag' schehl buht par winneem. Kristus un zilweku gudriba jo naw lihdsigi spehkâ, un to jau papreefchu sinna, ka fchi prett wiinu ne ko ne spehf, un kaunâ ween paliks. Teef gan irr: Kristus schohs wariseerus tã likke kaunâ, kâ labbat' ne warr, un ihsti jauka leeta irr, to lassih. —

Nu tad tik tuhlin eefahfchu, un tapeh; ka schie stahsti tewim tik mihi, es tohs tapat plafchaki istahstichu, ne kà gan waijadsetu.

"Tad tee wariseëri nogahje un farunnajahs, ka tee Jesu sawâ wallodâ fawaldsinatu."

Prohti tee bij isdohmajufchi, winnu apmahniht, lai falka, ka ne waijag' meklus doht Feiseram. Wariseëru firds ihsteni prett Feiseru bija, un winni arri ne bija gribbejufchi tam kà appafschneeki swehreh; bet tas Fehninsch tahs pateesibas teem jo wairak reebe, tapeh; ka semm scha wehl wairak dohmaja pamest. Zadeht winni, gudri gan buhdami, islikfahs us Feisera puffi buht, tã ka zaur masaku eenaidneeku leelaku warretu atstahdinah. — Kristum peh; winnu dohmahm bija fazzih, ka ne effoht pareisi, Feiseram meklus doht; un tad, winni dohmaja, ar winnu pagallam; jo Feisera teefa rohkas gan knaschi peeliks, un winnu kà dumpineeku noteefahs.

Bet kà nu padarriht, ka winsch tã fahf runnah? — Tee wezzi gudrineeki labbi gan sinnaja, ka spainis, pilns ar uhdeni, drihsak pahreht, kad to kustina. Tapeh; winni scho padohmu isdohmaja: winni to ar wiltu gribbeja usteikt, un fazzih, ka winni to gan par tahdu turreja, kas par tahdahm leetahm fo warreja nofazzih, lai firds winnam papreekschu jo leelaka un drohschaka paliktu; winni preeksch wisseem laudim flawedami gribbeja peeminneht, zil winsch bija taisns un weenteefigs, un ka winsch bes zilweku bihjaschanas arweenu pateesibu fazzija; lai winsch nu patt nemtohs, to parahdiht, prett paschu Feiseru fo runnadams.

Wiss tahs tã nu gan bij' itt nelai kã; bet winni labbak ne sinnaja, tapeh; sawus mahjeklus us labbu laimi fuhrtija; un schie nu fazzija:

"Mahzitais, mehns sinnam, ka tu pateesigs effi, un mahzi to Deewa zekku teefcham, un tu ne behda par ne weenu; jo tu ne usluhko to zilweku augstibu. Tapeh; falki mums: fo tu schkeeti? Woi irr wehlehts, Feiseram meklus doht, woi nã?" — Un reds, arri Fehnina Erodus sullaineem bija eet lihds, lai leezineeki tuhlin buhtu gattawi, ja waijadsetu; warr buht, tee arri kã labbi draugi un pasihstami paschi lihds gahje, gribbedami redseht, kã wariseëru mahjekli par Jesu uswarreja, tã ka winni, to redsejufchi, wissur warreja istahstih. — Lai nu Jesus wehleja meklus doht Feiseram, lai aisleedse; arweenu wariseëreem uswarreschana bij gaidama. Jo ja Jesus buhtu fazzijis, ka ja dohd; tad gan prett Feiseru ne buhtu apgrehkojees, tã kã winni biji zerrejufchi; bet tas atkal Zuhdeem ne buhtu patizzis; jo schie meklus labprahc ne makfaja, un zerreja, ka saws Messias, tohs no Keemeru walstibas ispehtijohc wissur meklus nozeltu.

Nu tad it labbi bija isdohmahc; un winni gan drihs ikkatru zittu zilweku buhtu apmahnijufchi; bet tã ne isdewehs.

"Un Jesus, winnu blehdibu nomannidams, fazzija: juhs wiltneeki, kam juhs manni fahrdinajat?"

Tã nu Jesus to weenteefigu, taisnu un drohschu firdi rahdija, fo winni ar wiltu bij teikufchi; bet zittadi rahdija, ne kã winni bij dohmajufchi.

Itt stipri tee wariseëri gan ne buhs tizzejufchi, ka saws wiltigs padohms labbi isdohctohs; jo zittadi tee sawus mahjeklus ne buhtu fuhrtijufchi, bet gan paschi nah.

fufchi; tomehr wianni lalkam wiffu labbu irr zerrejufchi, un arri teem mahzjekleem, fo fuhrija, leelidamees ftahstijufchi, zil gudri tee wiffu bija isdohmajufchi. Schee mahzjekli arri fawâ firdi gan lohti bij' preezigi par to, ka Kristus no wiffa ta ne fo ne finnoht, un ka tas pee wiinu gohdiga waiga ne warroht manniht, fo wianni firdi dohmaja. Bet nu dohma, ka tee irr sabihjufchees, kad Jesus eefahze runnaht, parahdidams, ka tas wiinu wiltigu firds-prahtu it fklaidri pasinne, lai wahrdi teem arri bija labbi un gohdigi.

"Jesus, wiinu blehdibu nomannidams, fazzija: juhs wiltneeki, kam juhs manni Fahrbinajat? Rahdajt man fchurp to nohmas-naudu. Un tee tam weenu fudrabagrassi parahdija. Un winsch us teem fazzija: kurra irr fchi fihme, un tas wirfs-roksts? Tee us wiinu fazzija: ta keisera. Tad winsch us teem fazzija: tad dohdeet Keiseram, kas Keiseram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr."

Andrew! zil gudribas irr ifkatrâ wahrdinâ, kas no wiinna muttes iseet! Tas irr, itt kâ meisteris, kas ar sawu zirwi labbi proht strahdajt, un kas ne kad fchfihbi, ne kur wolti ne zehrt. Jesus ar fcheem wahrdeem gan to gribbeja fazzijt: juhs ne warrat leegtees, ka semm Keisera waldifchanas un glahbfchanas ftahwat, un wiinna nauda juhsu feschâs; nu tad jums arri peecklahjajs darriht, kas jums kâ wiinna ap-pafschneekem pëenahfahs. — Woi tas wiffugudrakais zilweks gan labbaki buhtu at-bildejis? — Bet Kristus bij augstaks, ne kâ rahds.

"Kurra irr fchi fihme, un tas wirfs-raksts?"

Winsch runnaja us warifeereem, kas us Mohsus trehflu bij apfehdufchees, par laufchu mahzjtajem fouzahs un leelijahs, wianni ween effoht tee, kas wiinna likkumus pareisi mah-toht istahstiht. — Kristus tohs jau zittâ laikâ par fcho aplamu lepnibu bija norahjis: winsch teem bija fazzijis, ka tee dohmajoht, muhschigu dshwibu fwehts raksts dabbuht, bet ne ftanoht, kur ta ja mekle. — Tê Jesus tohs gan driht tapatt norahj. — Tahdeem zilwe-keem, kas Mohsus likkumus tik labbi pasinne un fapratte, tahdeem taf to mahzibu no ta gihmja gan bija fapraft, un finnaht, fo no tahs dohmaht; jo ta bija Mohsus wiffpirmaka mahziba. — Kâ wianni nu weht warreja waizajt, woi ta nohmas-nauda keiseram peedeproht, woi ne? Keisera gihmis un bilde jo bija wirfâ. — Deews zilweku bija raddijis pehz sawu gihmi; Keisera sawu gihmi un bildi bija lizzis istahstiht, un tas bija no fudraba, un us noh-mas-naudas ftahweja. — Mohsus un tee praweeschi Israëla behrneem mahzibu un padoh-mu bija dewufchi, no fwefta juhga un nohmas-naudas fargatees, prohti teem pee sawa pateefiga Deewa ween bija turretees, un ne zeeniht zittus fweftus Deewus u. t. j. p.

"Kurra irr ta fihme, un tas wirfs-raksts?"

Woi gan nommanni to gudru ftanu, ar fo Jesus tē waizaja? — Tê winsch saweem eenaidneekem, tã falkoht, fuhri no wiinu fwahrkeem nogreese, kâ Dahwid's Saulam darrija, kâ pirmâ Samuëla grahamatâ, 24tâ nodakkâ irr lassams. Tas bija, itt kâ winsch teem buhtu fazzijis: juhs wiltneeki nu mannâ rohkâ effat; jo ja es gribbetu, tad juhs leelâ aissbildeshana un strahpē kluhtu par to, ka effat waizajufchi: woi irr wehlehts, Keiseram meflus doht, woi ne? — Bet tas Rungs tohs tauwija, itt kâ Dahwid's Saulu.

Schee laudis, kas arweenu tik dauds no tizzibas leetahm runnaja, un daudsreis par to strihdejahs, fchee laudis tē par Deewa gihmi ne fo ne waizaja, bet gan par Keisera fudraba-gihmi. — Ta nohmas-nauda bija mafa leeta ween, un lai wianni to dewe, lai ne dewe; zaur to ne palikke nedf laimigi, nedf nelaimigi. Patti ta waizafhana: woi ja dohd, woi ne? bija itt aplama waizafhana. Tas bija tapat, itt ka laulibas-pahr-fahpeis waizatu: woi pëenahfahs to strahpë-naudu doht, kas laulibas-pahr-fahpejam pehz likkumem ja mafa? — Jo fchi nohmas-nauda ihsteni bija tã kâ strahpë-nauda,

kas Juhdeem par to bij' ja makfa, ka tee, fawu Deetwu alsmitfuschi, fweescheem Deewem bija kalpojufchi. — Tu gan faproti, ka tee wariseëri ne mas ne bija bes wainas, un ka Jesus tohs gan buhtu warrejis it stipri noragt, un ka wiini to arri deefgan buhta pelnjufchi. Bet winnam firbs bis' lehnpraktiga un laipniga. Winsch arri ne bija mahjis, teeptees un wariseëru gudribu par faunu darriht leelidamees; bet winsch bija mahjis, schohs gudrineekus fwehtus darriht; un pehz to winsch weenumehr dsinnahs, faut fo darribams un runnadams.

Winsch fazzija: "Iad dohdeet Keiseram, kas Keiseram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr." —

Kahds muhsu Kungs Kristus pats, tahdi arridsan winna darbi un wahrdi bija. Pa eefschu: schehlafiba, un pateefiba, un muhschiga manta; ahriigi: nabbagas meefas un affinis, un kalpa gihmis.

Kad winsch Jaira nomirruschu meitinu no nahwes griib usmohdinagt, tad winsch fakfa: ta meita gull; un winsch ta behrna rohku fatwerer, itt ka tas teefcham ween gulleteru, un fakfa: "meitina, zellees augfcham!" Un winaas dwehfele atgreefahs, un ta tuhdat uszehlahs.

Kad winsch griib mahzigt, kahdu augftu un fwehtu laimi tee dabdu, kas winnam pateefi paffal staiga; tad winsch fakfa: "ja kas griib Deewa praktu darriht, tas no tahs mahzibas fapratthihs, woi ta irr no Deewa." — La winsch arri sche fakfa:

"Dohdeet Keiseram, kas Keiseram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr."

Schee wahrbi gan leefahs mafa leeta ween effoht; tomehr Jesus, tohs fazzidams, wariseëreem padohnu dewe, fo labbat' ne warreja dabduht, padohnu, ka no wiffas fawas grehku nelaimes warreja glahbtees. Jo Deewa gihmis teem bij suddis; un kas mehr wiini to ne atdabbuja, tad wiffa wiinu sinnaschana un gudriba bij neneefa.

Gan tee wariseëri ne tizzeja, nedf stanaja, ka winneem tahds truhkums effoht; bet tomehr tee bij' akl un noschelojami, un paliga teem wajadseja. Tapehz wiini arri us to Messiasu gaidija (gan ar nepraktibu, bet tomehr gaidija), un arri zittus laudis mahzija, us to gaidiht. — Tas, kas winnu preefcha stahweja un ar winneem runnaja, tas bija pats tas augstais pestitais, kas scho paligu atnesse, un kas winnus un wiffas maldidamas awis no Israëla namma fawas rohtas griibese fapulzinagt! — Bet wiini to ne pasihst un ne ussem; wiini, par Keisera gihmi wajadami, fo griib peewilt un apmahniht, un nelaimë eewest. — Un fo winsch tad darra? — Winsch teem peedoh; jo tee ne sinna, fo tee darra; winsch teem parahda to paligu, kas winneem tif tuwu klagt; winsch fawas rohkas issteepj, tohs glahbt griibedams. —

"Dohdeet Keiseram, kas Keiseram peederr, un Deewam, kas Deewam peederr."

Ea bija atbildeschana! — Ak Kungs! fwehtigas irr tahs meefas, kas tewi neffufschas, un tahs krehstis, fo tu effi sihdis!

Mehs pafauli un winaas mantas pahreeku wehl mishojam; mehse wehl pareisi ne atfihstam, kahds zilweka ihstems gohds, kahda winna ihstena laime; mehse pehz Deewa walstibas ta wehl ne dsennamees, ka wajadsetu. — Ko dohma, kad tas zittadi warretu buht? — Iad rikkai Jesus atbildeschanu ihsteni faprastum, un to baggatu schehlafibu un pateefibu, kas winna wahrds.

Redf, Andreew, ta winsch ar wariseëreem dsihwo. Bet ja tu griibi redseht, kahdu faunu wiini paschi darrijahs; tad to ween lass, fo tas preezas mahzitais Jahnis dewita nobalka no ta zilweka stahsta, kas neredfigs bija peedstimmis, un fo Jesus dsedinaja.

Ede gan fo brihnitees, zit aplami tee wariseëri bija. Zits winneem teefcham leelaku faunu ne warreja darriht, ne ka wiini paschi te darrijahs. — Dsihwo wessels, Andreew.

C***n.

Drihw drilleht. No juhmallas-gubbernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. E. E. Napierky.